

Recenzja rozprawy doktorskiej
mgr inż. Rafała Muchowskiego
pt.

„Design and optimization of an axial compressor with use of multi-Fidelity approach”

wykonana na zlecenie Prorektora ds. nauki Politechniki Rzeszowskiej
im Ignacego Łukasiewicza

na podstawie uchwały Rady Dyscypliny „Inżynieria Mechaniczna” z dn. 22.11.2023 r.

W ostatnich latach optymalizacja stała się bardzo popularnym narzędziem udoskonalenia różnego rodzaju rozwiązań zarówno technicznych jak i wychodzących poza tę dziedzinę. Zastosowanie optymalizacji daje widoczną poprawę efektywności działania różnych urządzeń jak i złożonych procesów technologicznych, jednak wiąże się często z wykonaniem szeregu złożonych obliczeń, które muszą być wielokrotnie powtarzane, ze względu na iteracyjny charakter obliczeń w algorytmach optymalizacji. Generuje to znaczny koszt obliczeniowy, zwłaszcza w przypadku gdy pojedynczy przypadek wymaga złożonych obliczeń, np. analizy przepływów metodami CFD czy analizy strukturalnej z użyciem MES.

Pomimo ciągle zwiększającej się mocy obliczeniowej współczesnych komputerów, opracowanie sprawniejszych algorytmów jest nadal istotnym problemem. W problemach, gdzie mamy do czynienia ze złożonymi analizami CFD istotnym zagadnieniem poprawiającym wydajność metod optymalizacji jest zastosowanie modeli obliczeniowych o tak dobranej wierności, aby zachować balans między dokładnością a kosztem obliczeń. Praca doktorska mgr inż. Rafała Muchowskiego przedstawia zastosowanie metodyki Multi-Fidelity do optymalizacji ośmiostopniowej wysokociśnieniowej sprężarki osiowej silnika turbinowego w szerokim zakresie operacyjnym. Ponieważ w zagadnieniach projektowania sprężarek osiowych istnieje szereg ograniczeń związanych z w/w metodyką, dotyczących zarówno zastosowania metodyki Multi-Fidelity jak i możliwości predykcji obszaru pracy statecznej, celem pracy było opracowanie takiej koncepcji metodyki aby możliwe było rozszerzenie obszaru projektowego przy zachowaniu wystarczającej wierności. Aby zademonstrować możliwości tej metody, wybrano nowoczesną, 8-stopniową osiową sprężarkę wysokociśnieniową, w której układ łopatek prowadzących został zoptymalizowany przy użyciu podejścia Multi-Fidelity, a

następnie zweryfikowany za pomocą reprezentacji zoptymalizowanego elementu o wysokiej wierności.

Uważam, że temat rozprawy jest aktualny, zarówno z technicznego oraz badawczego punktu widzenia oraz istotny w procesie projektowania nowych układów wirujących silników lotniczych.

Rozprawa podzielona jest na 7 rozdziałów wliczając wstęp, podsumowanie i wnioski oraz spis literatury. Wstęp, wnioski końcowe, elementy nowości oraz kierunki dalszych prac zostały zapisane w odrębnych podrozdziałach, co znacząco wpływa na czytelność pracy. Praca jest zapisana na 143 stronach. W pracy zamieszczono 86 rysunków oraz 31 tablic z danymi i wynikami obliczeń. Bibliografia zawiera 61 pozycji, gdzie większość to pozycje aktualne, pozostałe są pozycjami klasycznymi w dziedzinie. Rozprawa została napisana w jęz. angielskim.

W Rozdz.1 (Introduction) dokonano wprowadzenia w zagadnienie projektowania sprężarek wysokociśnieniowych współczesnych silników turbinowych. Przedstawiono motywację podjęcia tematu, w tym zmniejszenie emisji CO₂, zmniejszenie zużycia paliwa oraz hałasu przez nowoczesne, optymalnie zaprojektowane silniki lotnicze.

W Rozdz.2 (Literature review) dokonano przeglądu literatury dotyczącej technik modelowania i projektowania maszyn przepływowych. Zasygnalizowano, między innymi, kwestie stosowania metody „Streamline Curvature Method” (SCM). Przedstawiono problem optymalizacji z zastosowaniem metod małej i wysokiej wierności oraz dotychczasowe podejście stosowania metodyki Multi-Fidelity. Zwrócono uwagę na brak badań dotyczących wrażliwości metod CFD dla modeli sprężarek osiowych uwzględniających wtórne objętości przepływu.

W Rozdz.3 (Thesis, objective and scope of work) przedstawiono luki w aktualnym stanie wiedzy prowadzące do sformułowania celów badawczych oraz finalnego celu jakim było opracowanie metodologii umożliwiającej optymalizację typu Multi-Fidelity dla szerokiego zakresu pracy sprężarek osiowych na przykładzie wielostopniowym, zapewniających zwiększone możliwości szacowania wydajności przy uwzględnieniu wymagań dotyczących stabilności oraz redukcję kosztów obliczeniowych dla szerokiego zakresu operacyjnego.

W Rozdz.4 (Numerical flow simulations) przedstawiono przypadek testowy oraz metody CFD zastosowane w analizach. Porównując redukcję kosztów obliczeniowych i rozbieżności wyników dla modelu CFD (3D) o zmniejszonej wierności, wykazano brak efektywności w budowanie modelu Mu-Fi w oparciu

wyłącznie o symulacje RANS o wysokiej i niskiej. W drugiej części badano wrażliwość metody 2D „Streamline Curvature”, która zapewnia najlepszą redukcję kosztów obliczeniowych.

Rozdz.5 (Multi Fidelity concept) przedstawiono koncepcję Multi Fidelity. Jako propozycję strategii Mu-Fi przyjęto próbę badania przestrzeni projektowej z wykorzystaniem modelu High-Fidelity 3D CFD i obliczeń Low-Fidelity 2D SCM.

Rozdz.6 (Final conclusions) – autor dokonuje podsumowania opracowanej metodyki oraz wyników opisanych szczegółowo w poprzednich rozdziałach. Zaprezentowana perspektywa dalszych badań pokazuje duży potencjał opracowanej metodyki i możliwości jej doskonalenia.

Nowości naukowe stanowiące oryginalny dorobek doktoranta

Uważam, że rozprawa doktorska wpisuje się w aktualny cykl badań prowadzonych zarówno w Polsce jak i na świecie. Zaprezentowana metodyka Multi-fidelity pozwala na zwiększenie możliwości optymalizacji sprężarki osiowej poprzez możliwość uwzględnienia szerokiego zakresu operacyjnego maszyny tj. uwzględnienie warunków pracy innych niż projektowe (w angielskiej nomenklaturze istnieje określenie Off-Design Conditions) dla wczesnego etapu projektowania przy relatywnie niskim koszcie obliczeniowym, który wynika z wykorzystania metody 2D (Streamline Curvature Method) jako dane niskiej rozdzielczości. Praca przedstawia oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i stanowi znaczący wkład w rozwój nowoczesnych technik projektowania.

Za najważniejsze oryginalne osiągnięcia naukowe autora należy uznać:

1. Opracowanie metodologii Multi-Fidelity umożliwiającej optymalizację sprężarki osiowej w obrębie sprawności oraz zapasu pracy statecznej dla szerokiego zakresu operacyjnego
2. Określenie możliwości wykorzystania modelu 2D w określaniu trendów zmian w przestrzeni optymalizacyjnej dla szerokiego zakresu operacyjnego
3. Określenie wpływu poziomu odwzorowania modelu trójwymiarowego sprężarki osiowej na jakość wyników oraz kosztowność obliczeń dla szerokiego zakresu operacyjnego

Krytyczna ocena rozprawy

Uwagi krytyczne odnoszą się raczej do spraw pobocznych lub zaniechań i nie wpływają zasadniczo na sumaryczną ocenę pracy. Najważniejsze uwagi krytyczne dotyczą następujących zagadnień:

1. sposób przedstawienia opracowanej metodyki jest dość ogólny, tzn. brak jest szczegółowych danych (wzory, szczegółowe schematy, itp.) pozwalających na odtworzenie zamysłu autora. Jest to zapewne wynikiem poufności prac wykonywanych w MTU ale powoduje niedosyt u czytelnika
2. budowa modeli zastępczych jest przedstawiona dość ogólnie, do aproksymacji zastosowano powszechnie stosowaną metodę co-kriging ale również brak szczegółów implementacyjnych,
3. opis zmiennych decyzyjnych w procesie optymalizacji jest bardzo niejasny – brak rysunku wyjaśniającego/pokazującego te zmienne; jedyne rysunki badanej sprężarki to schematy nie pokazujące istotnych zmiennych geometrycznych.

W pracy nie dostrzegłem poważniejszych błędów merytorycznych czy metodycznych – praca jest efektem badań poprawnych warsztatowo i zgodnych ze współczesną wiedzą.

Wnioski końcowe

W zakończeniu stwierdzam, że wniesione uwagi i zastrzeżenia nie mają zasadniczo negatywnego wpływu na moją ocenę rozprawy jako całości. Wyrażam nadzieję, że pomogą doktorantowi w doskonaleniu warsztatu badawczego i dalszym kontynuowaniu tej tematyki badawczej.

W podsumowaniu swojej recenzji stwierdzam, że rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego wpisującego się w zakres inżynierii mechanicznej. Wskazuje jednoznacznie na dobre opanowanie przez autora zagadnień optymalizacji oraz sztucznych sieci neuronowych. Tym samym spełnia wymagania określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku „Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce”, wnoszę więc o dopuszczenie mgr inż. Rafała Muchowskiego do publicznej obrony przedłożonej rozprawy doktorskiej.

Tomasz Goetzendorf-Grabowski